

حقوق و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار و آثار حقوقی آن در قراردادهای بیمه عمر

نگارنده

داریوش طهماسبی

انتشارات جاودانه

سرشناسه : طهماسبی، داریوش، ۱۳۵۵-
 عنوان و نام پدیدآور : حقوق و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار و آثار حقوقی آن در
 قراردادهای بیمه عمر/ داریوش طهماسبی.
 مشخصات نشر : تهران: جاودانه، جنگل، ۱۳۹۰
 مشخصات ظاهری : ۱۲۰ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۰۹۲-۵
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 یادداشت : کتابنامه
 موضوع : بیمه عمر
 موضوع : بیمه -- ایران
 موضوع : حقوق بیمه
 رده‌بندی کنگره : HG۸۷۷۱/ط۹ح۷ ۱۳۹۰
 رده‌بندی دیویی : ۳۶۸/۳۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۸۹۳۸۹

کتابخانه
 مرکزی
 وزارت
 فرهنگ
 و ارشاد
 اسلامی

عنوان کتاب: حقوق و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار و آثار حقوقی آن
 در قراردادهای بیمه عمر
 نگارنده: داریوش طهماسبی
 ناشر: انتشارات جاودانه، جنگل
 ناظر فنی: امین لشکری
 نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۰
 قطع و تیراژ: رقعی، ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۰۹۲-۵

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹، ۶۶۴۸۲۸۳۰
 email://Info@junglepub.org
 http://www.junglepub.org ۰۳۱۱-۳۲۰۵۰۶۷، ۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

سپاسگزاری

«من علّمنی حرفاً فقد صیدنی عبدا»

منتّ خدای را که خرد از بیان مقامش قاصر و قلم از توان وصفش عاجز است، اوست که بر خلقت امکان قامت افراشت و آسمان و زمین را آفرید و آنگاه به شراب عشق ضمیر جان را سرشت و به تأدیب او همت گماشت تا بدین نشان از بهایم تمایز یابد و ستایش هم او را که تجلی وجودش در گوهر تابان زندگیم برآستی ستودنی است.

بر خود فرض می‌دانم که از استاد ارجمند جناب آقای دکتر علی رادان جبلی که راهنمای این کتاب را تقبل فرمودند و با صبر فراوان پاسخگوی مشکلات اینجانب بوده‌اند تشکر و قدردانی نمایم. همچنین از استاد گرامی جناب آقای دکتر حسین همت کار که در این کتاب به عنوان استاد مشاور مرا یاری دادند و همچنین از استاد گرامی جناب آقای دکتر سید مهدی علامه به پاس راهنمایی‌های لازمه در انجام این کتاب کمال سپاسگزاری و تشکر را دارم.

امیدوارم همه این عزیزان در پناه خداوند متعال همواره سلامت و موفق بوده و از درگاه ایزد منان برایشان توفیق روزافزون آرزومندم.

تقدیم به:

همسر مهربانم که مطهر عطوفت، عشق،
ایثار و مشوق من در تمام این کتاب بود
است، لذا بر خود فرض می‌دانم به پاس
خوبی‌هایش که بی‌شک این توفیق
بی وجودش رنگ حقیقت می‌گرفت

علائم اختصاری

آئین دادرسی	آ. د. م
قانون اساسی	ق-ا.
قانون بیمه	ق-ب
قانون تجارت	ق. ت
قانون تأمین اجتماعی	ق-ت-اج
قانون ثبت	ق-ث.
قانون مجازات اسلامی	ق-م-ا
قانون مدنی فرانسه	ق-م-ف
قانون مسئولیت مدنی	ق-م-م
قانون مدنی	ق-م

فهرست مطالب

۳	سپاسگزاری.....
۵	علائم اختصاری.....
۱۱	چکیده.....
۱۳	مقدمه.....
۱۳	اهمیت موضوع و ضرورت بحث.....
۱۵	پیشینه و سوابق تحقیق.....
۱۶	سوالات اصلی و فرعی کتاب.....
۱۷	فرضیه‌های کتاب.....
۱۸	باب بندی کتاب.....
۱۹	فصل اول: شناخت کلی بیمه.....
۲۱	۱-۱- بخش اول: تعریف و انواع قراردادهای بیمه.....
۲۱	۱-۱-۱- مبحث اول: تعریف قرارداد بیمه.....
۲۲	۱-۱-۲- مبحث دوم: انواع قراردادهای بیمه.....
۲۲	۱-۲-۱-۱- گفتار اول: بیمه‌های اجتماعی.....
۲۴	۱-۲-۲-۱-۱- گفتار دوم: بیمه‌های بازرگانی.....
۲۵	الف - بیمه اموال.....
۲۵	ب - بیمه‌های اشخاص.....
۲۸	ج - بیمه مسئولیت مدنی.....
۲۹	۲-۱- بخش دوم: قراردادهای بیمه عمر.....
۲۹	۱-۲-۱- مبحث اول: تعریف قرارداد بیمه عمر.....
۳۱	۲-۲-۱- مبحث دوم: ماهیت قرارداد بیمه عمر.....

۳۲	۳-۲-۱- مبّحث سوم: خصوصیات قرارداد بیمه عمر.....
۳۲	۳-۲-۱-۱- گفتار اول: لازم، منجز و رضایی بودن.....
۳۹	۳-۲-۱-۲- گفتار دوم: معوض، عهدی و مستمر بودن.....
۴۴	۴-۲-۱- مبّحث چهارم: انواع قرارداد بیمه عمر.....
۴۴	۴-۲-۱-۱- گفتار اول: بیمه عمر گروهی.....
۴۶	۴-۲-۱-۲- گفتار دوم: بیمه عمر انفرادی.....
۴۶	۴-۲-۱-۲-۱- بند اول: بیمه عمر به شرط حیات و اقسام آن.....
۴۸	۴-۲-۱-۲-۲- بند دوم: بیمه عمر به شرط فوت و اقسام آن.....
۴۸	الف- بیمه تمام عمر.....
۴۸	ب- بیمه موقت.....
۴۹	ج- بیمه به شرط فوت قابل تبدیل.....
۴۹	د- بیمه عمر کودکان.....
۴۹	۴-۲-۱-۲-۳- بند سوم: بیمه عمر مختلط.....
۴۹	الف- مختلط عادی.....
۵۰	ب- بیمه عمر دارای سررسید معین.....
۵۰	ج- بیمه مستمری خانوادگی.....
۵۰	د- بیمه استمرار زندگی.....
۵۰	ه- بیمه زندگی اشتراکی.....
۵۱	فصل دوم: حقوق و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار.....
۵۳	۱-۲- بخش اول: حقوق و تعهدات بیمه‌گر.....
۵۳	۱-۱-۱- مبّحث اول: حقوق بیمه‌گر.....
۵۳	۱-۱-۱-۱- گفتار اول: حق تعلیق و تبدیل بیمه‌نامه.....
۵۵	۱-۱-۱-۲- گفتار دوم: حق فسخ قرارداد بیمه.....
۵۶	۱-۲- مبّحث دوم: تعهدات بیمه‌گر.....
۵۸	۲-۲- بخش دوم: حقوق و تعهدات بیمه‌گذار.....

۹۵.....	۲-۳- بخش دوم: آثار حقوقی قرارداد بیمه عمر در صورت حیات.....
۹۶.....	۱-۲-۳- مبحث اول: سرمایه.....
۹۶.....	۱-۱-۲-۳- گفتار اول: ماهیت سرمایه.....
۹۷.....	الف- پرداخت سرمایه در صورت وحدت بیمه شده و ذی نفع.....
۹۸.....	ب- پرداخت سرمایه در صورت تعدد بیمه شده و ذی نفع.....
۱۰۰.....	۲-۱-۲-۳- گفتار دوم: استحقاق سرمایه.....
۱۰۲.....	۲-۲-۳- مبحث دوم: حقوق بستانکاران.....
۱۰۵.....	۳-۳- بخش سوم: آثار حقوقی قرارداد بیمه عمر مختلط.....
۱۰۶.....	۱-۳-۳- مبحث اول: آثار حقوقی قرارداد بیمه عمر و پس انداز با مشارکت در منافع.....
۱۰۷.....	۲-۳-۳- مبحث دوم: آثار حقوقی قرارداد بیمه عمر خانوادگی.....
۱۰۸.....	۳-۳-۳- مبحث سوم: آثار حقوقی قرارداد بیمه عمر عادی.....
۱۰۸.....	۴-۳-۳- مبحث چهارم: آثار حقوقی قرارداد بیمه عمر با سررسید معین.....
۱۱۰.....	نتیجه گیری.....
۱۱۲.....	پیشنهادات.....
۱۱۵.....	فهرست منابع.....
۱۱۵.....	الف- منابع فارسی.....
۱۱۹.....	ب- منابع انگلیسی.....
۱۱۹.....	ج- منابع اینترنتی.....
۱۲۰.....	Abstract.....

چکیده

کتاب حاضر تحت عنوان «حقوق و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار و آثار حقوقی آن در قراردادهای بیمه عمر» می‌باشد که به روش تحقیق نظری و در پاسخ به سؤالات به طریق تجزیه و تحلیل عقلانی بر پایه‌ی مطالعات کتابخانه‌ای با توسل به کتب و رساله‌ها و مقاله‌های مربوطه و همچنین به کنکاش در قوانین موضوعه خصوصاً قانون بیمه ایران و نیز متون حقوقی سایر کشورها به بررسی موضوع پرداخته است. چون بیمه‌های عمر قرارداد محسوب شده این کتاب بر آن است که حقوق و تعهدات طرفین این قراردادها که بیمه‌گر و بیمه‌گذار نامیده می‌شوند را به رشته تحریر در آورد. بدین ترتیب در قالب این حقوق و تعهدات بیمه‌گر می‌تواند حق بیمه که ممکن است یکجا، مستمری و یا اقساطی باشد را از بیمه‌گذار بخواهد و بیمه‌گر متعهد است مبلغ سرمایه یا مستمری تعیین شده در بیمه‌نامه را به بیمه‌گذار پرداخت نماید و بیمه‌گذار با لحاظ شرایطی حق تعیین، تغییر، عزل ذینفع بیمه‌ای، حق بازخرید، انتقال، توثیق بیمه‌نامه‌ی عمر، حق دریافت وام و توانایی امتناع از پرداخت حق بیمه را دارد و ایشان متعهد است در مرحله‌ی انعقاد قرارداد اطلاعات صحیح و به واقع را نسبت به کمیت و کیفیت خطر به بیمه‌گر ابراز نماید. در مرحله‌ی اجرای قرارداد نیز می‌بایست در پرداخت اقساط باقی مانده حق بیمه در صورتی که پرداخت حق بیمه به صورت یکجا نباشد اقدام نماید. گفته خواهد شد

که علم و آگاهی طرفین چنین قراردادهائی در صحت آن مؤثر بوده و با لحاظ شرایطی با ضمانت اجرای بطلان و فسخ قرارداد روبه رو خواهد شد. هریک از سه قسم عمده قراردادهای بیمه عمر «به شرط حیات- به شرط فوت- مختلط» دارای آثار مختلفی می‌باشد و در پایان نظر به اینکه مستند قانونی بیمه عمر همان قانون بیمه مصوب ۱۳۱۶/۲/۷ می‌باشد، این قانون بسیار قدیمی و ناقص بوده و جوابگوی مسائل مستحدثه قراردادهای بیمه عمر را ندارد و مؤسسات و شرکتهای بیمه به ناچار در کنار خلاء قانونگذاری اقدام به صدور بیمه‌نامه‌های انتخابی خود نموده که این اقدام خود موجب تشمت رويه را در بین آن شرکتهای فراهم خواهد نمود و لازم است قانونگذار ما بر پایه عرف خاص این شرکتهای بیمه و نیز تجربیات حقوقی سایر کشورها در این زمینه دست به تحول قانونگذاری بزند. در این راستا بعد از نتیجه‌گیری بحث پیشنهاداتی در آخر کتاب پیرامون این موضوع مطرح شده که امید است مورد قبول افتد.

کلید واژه‌های این کتاب عبارتند از:

Life Assurance	بیمه عمر:
Assurer	بیمه‌گر:
Policy Holder	بیمه‌گذار:
Premium	حق بیمه:
Assured	بیمه‌شده:
Beneficiary	ذینفع بیمه‌ای:
Sum Assured	غرامت (سرمایه بیمه):

مقدمه

اهمیت موضوع و ضرورت بحث

یکی از عمده ترین خطراتی که همواره انسان را تهدید می‌کند خطرات ناشی از فوت یک شخص در زبان‌های وارده به بستگان و نزدیکان و یا کسانی است که به نحوی با شخص متوفی ارتباط مادی و معنوی داشته اند. به مرور زمان انسان دریافت که تأسیس بیمه حتی قادر است برخی از اینگونه زیان‌ها را تحت پوشش قرارداده و بخشی از صدمات و لطمات مادی و یا معنوی ناشی از فوت یک شخص و آثار این حادثه بر دیگران را نیز ترمیم نماید. و بدین ترتیب ضرورت وجود نهادی حقوقی موسوم به بیمه عمر پدیدار گشت. بیمه عمر صرفاً برای تأمین خسارت نبوده زیرا چه بسا که در برخی از اقسام آن نظیر قرارداد بیمه عمر به شرط حیات که مبتنی بر تعهد بیمه‌گر به پرداخت «سرمایه بیمه» در صورت حیات بیمه شده تا مدت معین بوده، هیچ خسارتی وارد نمی‌شود (بعکس بیمه اموال که هدف جبران خسارت بوده است).

در هر حال قراردادهای بیمه عمر از واقعیت‌های پذیرفته شده جوامع امروزی است و بررسی این موضوع به ما کمک خواهد کرد تا با شناخت حقوق و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار در صحت گسترش همه جانبه این قراردادها گام برداریم. بررسی سوابق

تاریخی بیمه عمر در جهان، مبین آن است که این نوع بیمه سالهاست که در کشورهای دیگر مورد توجه و استفاده عموم قرار گرفته است و به همین دلیل مسائل و مشکلات آن نیز در طول زمان جلوه گر شده و قانونگذاران زمان و مکان خاص خود هریک به گونه‌ای این نهاد را قانونمند تر کرده اند و قواعد و ضوابطی بر آن افزوده اند و این در حالی است که در کشور ما بنا به دلایل مختلف متأسفانه این نهاد حقوقی ارزشمند کم تر مورد توجه و استفاده مردم قرار گرفته است. و حتی در جامعه دانشگاهی ما نیز کمبود آن در واحدهای درسی دانشکده حقوق احساس می‌شود. با ملاحظه سیر تحول بیمه در ایران بیانگر این نکته است که بیمه عمر جزء اولین دسته بیمه‌هایی بوده که مورد استفاده قرار می‌گرفته و علی‌رغم گذشت بیش از نیم قرن از ورود این نوع بیمه در ایران متأسفانه کماکان یکی از معدود نهادهای بیمه‌ای است که مورد استقبال عموم افراد جامعه قرار نگرفته است. به همین لحاظ در بعد تئوریک مسائل و مشکلات و ماهیت حقوقی و حقوق و تعهدات بیمه شده و بیمه‌کننده و شرایط آن و آثار حقوقی آن کم تر مورد توجه واقع شده است و علی‌رغم توسعه‌ی روز افزون بیمه‌های عمر، در کشور ما، متأسفانه مشکلات و مسائل حقوقی ناشی از آن همیشه در پرده‌ای از ابهام قرار گرفته است. در حقوق کنونی ما قانون مستقلی در خصوص بیمه عمر وجود ندارد. ولیکن در قانون ایران مصوب ۱۳۱۶/۲/۷ در پاره‌ای از موارد آن به بیمه عمر اشاره شده است. قانون مذکور با توجه به سال تصویب بسیار قدیمی و جوابگوی نیاز و ضروریات و مسائل مستحدثه امروزی ما در عالم حقوق بیمه نیست و در مورد قراردادهای بیمه عمر و آثار حقوقی و شرایط آن نارسا و ناقص و ناکارآمد است و زیبنده‌ی یک شهروند ایرانی نیست. هرچند در کنار خلاء قانون‌گذاری در بعد عمل مؤسسات و شرکت‌های بیمه‌گر به طور جداگانه و سلیقه‌ای اقدام به صدور بیمه‌نامه‌هایی در ارتباط با قرارداد، بیمه عمر فی ما بین خود از یک طرف و افراد جامعه به عنوان متقاضی از سوی دیگر نموده‌اند اما این تشتت رویه خود مشکلاتی را فراهم نموده

است و می‌طلبید که قانونگذار در راستای یکسان سازی عملکرد بیمه‌ها با اقتضای زمان و مکان دست به تحول قانونگذاری بزند.

اما تا پیمودن این راه فاصله بسیار است و انگیزه و ضرورت این کتاب را جلوه‌گر می‌نماید. به عبارت دیگر این کتاب گامی است به سوی شفافیت و آگاهی بیشتر طرفین قراردادهای بیمه عمر و نیز گسترش دامنه این گونه قراردادها در جامعه کنونی ما می‌باشد.

پیشینه و سوابق تحقیق

در ایران هنوز ادبیات حقوقی ما در زمینه‌ی حقوق بیمه به خصوص در قراردادهای بیمه عمر نوپاست و چنانچه باید به این پدیده‌ی مهم اجتماعی و چتر حمایتی آن پردازش نشده است از آنجا که حقوق بیمه عمر از شاخه‌های حقوق خصوصی است مع الاسف در این خصوص در حد و اندازه‌های شایسته تحقیق و تفحص معمول نگردیده است. این غفلت، گذشته از اینکه شامل حال جامعه حقوقی کشور است در بعد عمل و در روابط بین بیمه‌گر و بیمه‌گذار امری مهم جلوه‌گر می‌نماید و ابعاد حقوقی آن را به نمایش می‌گذارد.

لذا این ادعا که در حقوق بیمه عمر «به شرط حیات- به شرط فوت- مختلط» تا کنون تحقیقات بایسته معمول نگردیده است، ادعایی اغراق آمیز نبوده و تحقیق و تفحص بیش از پیش در واقع یک ضرورت جامعه‌ماست. با وجود این او انصاف به دور است که اشاره‌ای به آثار و سوابق تحقیق دیگر پژوهشگران نشود از جمله این آثار می‌توان به کتاب «مبانی اصول حقوق بیمه» تألیف دکتر همایون مشایخی که در سال ۱۳۵۲ در دو جلد توسط مدرسه عالی بیمه منتشر شده، همچنین کتاب «عقد بیمه» تألیف دکتر ایرج بابایی و نیز کتاب «کلیات حقوق بیمه» و کتاب «بیمه اموال و مسئولیت» هر دو تألیف دکتر آیت کریمی می‌باشد همگی به بیان

مطالب کلی و اصول حاکم بر عقد بیمه با معنای عام پرداخته اند. همچنین استاد شهید مرتضی مطهری «ره» در کتاب «بررسی فقهی بیمه» و آقای احمد جمالزاده در کتاب «بررسی فقهی عقد بیمه» به طور کلی به مبحث حقوق بیمه پرداخته و عدم تعارض و تباین آن را با فقه ابراز نموده اند. و نیز کتاب «قراردادهای بیمه در اسلام» تألیف آقای توفیق عرفانی که نویسنده، قراردادهای بیمه عمر را با نهادهای فقهی و حقوقی چون حق عمری، نفقه مادام‌العمر، وصیت تکمیلی و تعهد به نفع شخص ثالث مقایسه نموده است و نیز دکتر هادی دستباز در کتاب دو جلدی «اصول و کلیات بیمه‌های اشخاص» به بیان مطالب کلی و اصولی عقد بیمه به معنای عام پرداخته و در جلد دوم به عقد بیمه عمر و انواع آن اشاره نموده‌اند. همچنین کتاب «بیمه عمر و سایر بیمه‌های اشخاص» تألیف ژان لوک اوبر که توسط دکتر محمود صالحی ترجمه شده و به مباحث مربوط به شرایط انعقاد بیمه عمر پرداخته است و از بین پایان نامه‌ها می‌توان به پایان نامه‌ی آقای جواد نجفی اسدالهی با موضوع «بیمه عمر و موقعیت آن در ایران» که به ضرورت رشد و توسعه قراردادهای بیمه عمر از لحاظ مدیریتی و نیز پایان نامه آقای علی پور آذر با موضوع «ماهیت حقوقی و آثار بیمه عمر» که به اصول حاکم بر قراردادهای بیمه و استثنائات بیمه عمر و ماهیت حقوقی آن پرداخته می‌توان اشاره نمود.

سؤالات اصلی و فرعی کتاب

با توجه به موضوع کتاب چند سؤال اصلی و فرعی مطرح می‌گردد:

- ۱- حقوق و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار در قراردادهای بیمه عمر چیست؟
- ۲- آیا علم و آگاهی طرفین قراردادهای بیمه عمر تأثیری در بطلان یا فسخ آن قراردادها دارد یا خیر؟
- ۳- ضمانت اجرای مطرح در قانون در خصوص عهد شکنی طرفین قرارداد چیست؟

۴- آیا آثار حقوقی هریک از قراردادهای بیمه عمر (در صورت فوت- در صورت حیات- در صورت مختلط) یکسان است؟

۵- قانون بیمه در حقوق کنونی جوابگوی مسائل مستحدثه قراردادهای بیمه عمر می‌باشد یا خیر؟

فرضیه‌های کتاب

ایجاد بیمه‌های عمر ناشی از دو اراده انشائی بوده و از جمله قرارداهاست. لذا قواعد عمومی قراردادها بر آن حاکمیت دارد و طرفین این قرارداد دارای حقوق و تعهداتی نسبت به یکدیگر می‌باشد بنابراین بیمه‌گر اختیار مطالبه حق بیمه که ممکن است یکجا، مستمری و اقساطی باشد را از بیمه‌گذار دارد و نیز با شرایطی می‌تواند حق فسخ و بطلان قرارداد را بخواهد و تعهد ایشان نسبت به بیمه‌گذار همان پرداخت مبلغ سرمایه یا مستمری تعیین شده در بیمه‌نامه است. و از طرف دیگر حق بیمه‌گذار با شرایطی تعیین و تغییر و علل ذینفع بیمه را دارد و نیز حق بازخرید بیمه‌نامه و انتقال و نیز توثیق بیمه‌نامه عمر و حق دریافت وام و نیز توانایی امتناع از پرداخت حق بیمه را دارد. در خصوص تعهدات بایستی به تکلیف ایشان به ابراز اطلاعات صحیح و واقع و اعلام کیفیت خطر در مرحله انعقاد قرارداد و پرداخت اقساط باقیمانده حق بیمه در صورتی که پرداخت حق بیمه به صورت یکجا نباشد در مرحله اجرا به تعهد خود وفا نماید.

علم و آگاهی طرفین قراردادهای بیمه عمر در بطلان و فسخ قرارداد مؤثر است. به عنوان مثال در صورت کشف خلاف واقع و عدم اعلام حقیقت از طرف بیمه‌گذار، با ضمانت اجرای بطلان و فسخ قرارداد با لحاظ شرایطی از سوی بیمه‌گر می‌شود.

چون هریک از سه قسم عمده قراردادهای بیمه عمر (به شرط حیات- به شرط فوت- مختلط) دارای زیرشاخه‌های بسیاری است. لذا آثار حقوقی آن‌ها نیز متفاوت

است و در پایان نظر به اینکه قانون مستقل و ویژه قراردادهای بیمه عمر موجود نمی‌باشد و در حقوق کنونی، مستند ما قانون بیمه مصوب ۱۳۱۶/۲/۷ می‌باشد این قانون بسیار قدیمی و ناقص بوده و جوابگوی مسائل مستحدثه قراردادهای بیمه عمر را نمی‌باشد و مؤسسات بیمه ناچاراً در کنار خلاء قانونگذاری اقدام به صدور قراردادهای مختلف از سوی خود شده اند. که این خود موجب رویه‌های مختلف خواهد شد. و لازم است قانونگذار با استفاده از تجربیات آن مؤسسات و دستاورد حقوقی کشورهایی از جمله انگلیس و ... دست به تحول قانون بزنند.

در پایان طرح پیشنهادی در آخر کتاب بیان شده است که شایسته است ملاحظه شود.

باب بندی کتاب

در این کتاب سعی شده تا به بررسی حقوق و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار در قراردادهای بیمه عمر و آثار حقوقی آن در قالب سه بخش پرداخته شود. در بخش اول با عنوان شناخت کلی بیمه به ترتیب ابتدا به تعریف و انواع قراردادهای عقد بیمه و نیز به تعریف و ماهیت حقوقی و خصوصیات و انواع قراردادهای بیمه عمر صحبت خواهد شد. و در بخش دوم به تفصیل در خصوص حقوق و تعهدات بیمه‌گر و حقوق و تعهدات بیمه‌گذار به طور مجزا پردازش می‌شود و نهایتاً در بخش سوم به بررسی آثار حقوقی قراردادهای بیمه عمر در سه قسم کلی آن (در صورت فوت - در صورت حیات - در صورت مختلط) می‌پردازد.